

Skowroński 13 ani, Mania Skowroński 10 ani, Matilda Faighel 9 ani, Teofilia Tunia 13 ani etc. Copiii s-au dovedit a avea predilecție și talent în arta povestirii.

Graiul polonezilor din Bulai prezintă următoarele particularități lingvistice:

A. FONETICA

Vocalism

§ 1. Fonemele-vocale sînt de două feluri după gradul lor de deschidere sau de închidere: *deschise* (jasne) *a, e, i, o, u, y*, și *închise* (pochylone, ścieśnione) *ă, ô, ê, + nazalele*. Vocalele închise au apărut în limba polonă în secolul al XVI-lea în urma închiderii și reducerii vocalelor lungi, păstrîndu-se azi numai în graiurile populare.

§ 2. Vocalele *i* și *y* înaintea consoanelor lichide și nazale *r, l, ł, m, n, ń*, prezintă un grad de deschidere mai mare. De aici pronunția: *derextor* (dyrektor), *muwemy* (mówimy), *za nem* (za nim). Aceasta este de altfel o caracteristică generală a graiurilor poloneze de pe teritoriul Republicii Populare Polone.¹ Ca și dialectul małopolon, graiul polonezilor din Bulai prezintă această particularitate de deschidere a vocalei *y* înspre *e* și în alte poziții: *naucōne ċuōbēk* (nauczony człowiek) *śfirček* (świerszczyk) *ĩndek* (indyk). Se remarcă totuși o alternanță în deschiderea și închiderea lui *y* și *i* chiar la același vorbitor: *ĩndek* dar și *indyk* (Tunia Iosif) *śfirček*, alături de *śfirčyk* (Biesiada Ludwika).

Deschiderea lui *i* înaintea lui *r* apare pe o scară largă în Polonia începînd cu secolele al XV-lea și al XVI-lea, înlocuindu-se astfel vechea pronunțare: *śmirć, umirać, siekira*, prin *śmierć, umierać, siekiera*². În graiul din Bulai s-a ajuns la o reînchidere a vocalei *e*, fenomen caracteristic dialectului małopolon³: *vybirać, śirpēń, ofira, ċirvy* alături de formele evoluat: *vyb'erać, śerpēń, of'era, ċervy* — nu numai la vorbitori diferiți dar și în rostirea aceluiași vorbitor.

Vocala *u* prezintă o sensibilă trecere spre labializare ("o) sau chiar diftongare (*uo*): *uomyc' se* pentru *umyc' się*: „I kazau iśc' se uomyc' i sprubovać pantofelka" (Mania Skowroński). Fenomenul se întîlnește, între altele, și în dialectul małopolon: „Jak se vyjme xlep s-pēca, to-go se "omyvā vodom, bo gzyx xleba ŋe uomyc'"⁴. În interoirul cuvîntului, înaintea de *r*, la unii informatori (ex. Tunia Iosif), gradul de deschidere al lui *u* ajunge pînă la confundarea acestuia cu *o*: *pazory* (pazury), la alți informatori atinge valoarea lui *a*: *xmary* (chmury) (Besiada L.). Acest proces reprezintă un stadiu mai

¹ Vezi Barbara Bartnicka — Dąbkowska, *Podstawowe wiadomości z dialektologii polskiej z ċwiczeniami*, Varșovia, 1959, p. 34.

² Z. Klemensiewicz, T. Lehr-Splawinski, S. Urbańczyk, *Gramatyka historyczna języka polskiego*, Varșovia, 1955, p. 69. Br. Wiczorkiewicz și Roxana Sinielnikoff, *Elementy gramatyki historycznej języka polskiego*, Varșovia, 1959, p. 21—30.

³ K. Nitsch, *Dialekty języka polskiego*, ed. II Wrocław, 1957, p. 32—33. Stanisław Urbańczyk, *Zarys dialektologii polskiej*, Varșovia, 1953, p. 13.

⁴ Cf. K. Nitsch, *Wybór polskich tekstów gwarowych*, ed. II, Varșovia, 1960, p. 131.